

סוגי מעברים בין שוטים

המעבר השכיח ביותר משוט אחד למשנהו היא באמצעות חיתוך Cut. החיתוך יכול להיות חד וברור (במונטאז'), אפשר "לרכך" אותו באמצעות סיום והתחלה של כל שוט בתנועה או ע"י שמירה על עיקרון שלושים המעלות (בעריכה אנליטית). מלבד החיתוך התפתחו בקולנוע גם סוגי מעברים אחרים בין שוט אחד לשני. משתמשים בהם בעיקר כדי להקנות אופי הדרגתי ומתון למעבר מסצנה לסצנה או משלב לשלב בעלילה, והם נחשבים לסימני פיסוק של השפה הקולנועית.

1. דיזולב – Dissolve - תמונה אחת נמוגה תוך הופעת התמונה הבאה. סיומו של צילום אחד מתמזג בתחילתו של הצילום הבא ובשלב מסויים ניתן להבחין בשני צילומים חופפים על המסך. המעבר הדרגתי.

בעריכה צולבת העריכה מתפקדת מכייצרת משמעויות חדשות והמעבר בין הארועים המצולמים יכול להיות באמצעות דיזולב. סצנת הפתיחה ב"שיר אשיר בגשם" עשירה בדיזולב.

2. Fade in - החשכת התמונה עד לחושך הדרגתי שמתקבלת ע"י צמצום הדרגתי של כמות האור החודרת לעדשת המצלמה.

Fade out – פתיחת הצמצם בהדרגה והפיכת הכתם השחור לתמונה ברורה. השימוש בטכניקת Fade שכיח במיוחד במעבר מסצנה אחת לסצנה הבאה אחריה, כשגם סוף הסרט מתבצע פעמים רבות ע"י Fade out. ה – Fade הינו נתק בין יח' אחת לשניה בניגוד לזרימה שבדיזולב. מעבר בין שנות ילדותו של ילד לבגרותו תעשה באמצעות Fade out ואח"כ Fade in.

3. Iris – איריס טכניקה שהיתה מקובלת בתקופת הסרט האילם – הגדלה או הקטנה הדרגתית של התמונה המופיעה על המסך בצורה של עיגול נסגר או נפתח. Iris in התמונה מתחילה מעיגול קטן. Iris out התמונה מסתיימת בעיגול קטן. סצנת הפתיחה ב"חתול שחור חתול לבן", שוט הסיום ב"קרקס" צ'אפלין.

4. סופראמפוזיציה – Superimposition – לפחות שני שוטים שנמצאים אחד על השני בזמן נתון. הדבר נעשה באמצעות שני צילומים שונים על אותה המסגרת בסליל הסרט. המסך הברור הוא שיש קשר עלילתי או סמלי בין התמונות. בסצנת התפיחה של "שיר אשיר בגשם" יש גם סופראמפוזיציה.

5. מגב – Wipe – סוג מעבר שבו על חלק מהמסך נראה גם הצילום הבא, ובהדרגה הוא דוחק את קודמו החוצה וממלא את מקומו. הדחיקה יכולה להיות הצידה או מלמעלה למטה ולהיפך.

רבים מסרטי חתונה או מצגות אינטרנט משתמשים בסוג מעבר זה. (קלטת ערוץ 1 במעבר מניקוי ראש לזהו זה).

6. חיתוך תואם – Match cut – דמיון בין הצילום האחרון בסצנה שהסתיימה לצילום הפותח את הסצנה העוקבת. בשניהם יראו את אותן פעולות. למשל בסצנת החיסולים ב"סנדק" הכומר משחק באצבעותיו בבגדי התינוק (מסמל יצירת חיים חדשים) ומשם עוברים למשחק האצבעות באקדח (מסמל לקיחת חיים).

היפוכו של החיתוך התואם הינו החיתוך הקופצני Jump cut – חיתוך צילומים וחיבורם בדרך היוצרת מעבר לא טבעי, מעין קפיצה בתוך הסצנה. אפשר ליצור אפקט זה אם עוברים מצילום אחד למשנהו בלי לשמור על כלל שלושים המעלות. במקום שהחיבור יהיה חלק הצופה חש בקפיצה מדבר לדבר. הדבר מהווה הפרה מכוונת של חוקי המבע הקולנועי ואין בו שימוש רב.